

Tragediens fødsel

«Symmetry»

Tora Dalseng

Unge Kunstneres Samfund (UKS), Oslo

Kurator: Linus Elmes

Tora Dalsengs separatutstilling er fulgt av en pressemelding med parolen «Of these works we cannot speak». «Symmetry» overlater med dette mye til betrakteren, og dette kan føre til at utstillingen oppleves som utilgjengelig og lite generøs. Inntrykk hadde dessverre forblitt slik om det ikke hadde vært for publikasjonen *CITY/CAT/KITTEN*.

Visningsrommet hos UKS er stort og fremstår nokså nakent. Ni arbeider er plassert rundt i lokalet – alle i nyanser av hvitt, med unntak av en bunt med blått garn. På gulvet står en skulptur i klumpete gips som rekker litt over knehøyde. Verket (*Katt*) *Uten tittel* er laget i samarbeid med Kristian Øverland Dahl og forestiller nettopp en katt der tre forskjellige positurer er smeltet sammen til én. Den er langt fra realistisk, men den har likevel en slags tilstedeværelse i rommet.

Seks tegninger, alle *Uten tittel*, viser underfundige figurer, droling, samt noen former hentet fra geometrien. Tegningene er utført på ruteark – slike vi kjenner fra skolebøkene, men streken bryter tydelig med matematikkens formler og logikk. Den er sart og nølende, som av et barns hånd som forsøker å tegne fint. I flere tilfeller er streken nær ved å utsette seg selv der den blir for svak, eller skjuler seg bak linjene i arket.

Publikasjonen *CITY/KATT/KITTEN* er utgitt av Torpedo og UKS i anledning utstillingen, og inneholder blant annet det som utgir seg for å være en brevveksling mellom Dalseng og Stian Gabrielsen. Samtalen som utspiller seg forteller om en situasjon preget av oppløsning og resignasjon, der de også stiller seg spørsmål om kunstens vilkår og eventuelle mål. Dalseng sier blant annet: «Å se meningsløshet manifestert i kunst kan være en slags eksorsisme, det er vakkert. Kunstneren er og blir en komisk figur, den vil jo gjøre noe som ingen vet hva er.» I en tilstand med «fullstendig frihet» tangerer mangelen på holdepunkter med nettopp en følelse av meningsløshet. De velskrevne tekstene er likevel ikke blottet for ironisk distanse, og er tidvis svært morsomme.

Å dekonstruere tingenes betydning slik vi kjenner dem – det være seg språklig, begrepsmessig eller funksjonelt – har ofte vært gjenstand for Dalsengs undersøkelser. Det er også tilfellet med «Symmetry», noe som underbygges av pressemeldingen skrevet av kurator og daglig leder ved UKS, Linus Elmes. Han skisserer blant annet hvordan blyant på papir lett kan defineres som en tegning, men hvis vi derimot ikke drar en slik slutning og bryter med vante tankemønstre, kan det vi ser istedet forstås som ordbilder eller poetiske objekt.

Elmes refererer også til språkfilosofen Wittgenstein, som i «Tractatus» utlegger at språket blir meningsløst og kommer til kort når det som skal forklares ikke baserer seg på logikk. Det er innenfor et slikt rom av «meningsløshet» at også det å snakke om kunsten hører til. Tittelen på utstillingen oppfattes derfor som et ironisk valgt antonym.

Å lete etter en forklaring på Dalsengs arbeider er derfor kanskje ikke den mest hensiktsmessige måten å angripe dem på, men for at de ikke kun skal fremstå som fragmenter har den nevnte publikasjonen en avgjørende rolle. Tekstene fungerer som et slags minste felles multiplum og gir et mer samlet inntrykk av de øvrige arbeidene, hvor mangelen på sammenheng ved kun å se er påfallende.

Tine Semb

Korresponderende formliv

«Game of Life»

Gruppeutstilling kuratert av Jan Freuchen

Kristiansand kunsthall

Med denne utstillingen debutterer Christianssands kunstforening som Kristiansand Kunsthall. Utstillingen blander en rekke samtidskunstnere med lokale størrelser som tekstilkunstneren Else Marie Jakobsen og skulptøren Kjell Mardon Gunvaldsen. Av samtidskunstnerne som vises er blant andre kunstnergruppa D.O.R., Toril Johannessen, The Moen, Kristoffer Myskja og Erik Pirolt.

I sentrum for utstillingen står den kristiansandske maleren Olaf Isaachsens impresjonistiske malerier fra tiden etter den omfattende brannen i Kristiansand i 1892. I maleriene kan vi se antydninger av det karakteristiske rutenettmønsteret byen er bygget opp etter – i likhet med for eksempel New York, som Richard Sennett skriver om i *The Design and Social Life of Cities*.

Bakteppet i «Game of Life» er spillet mellom Kristiansands oppbygning og grid-mønsteret som lå til grunn for maleriets utvikling – fra oppfinnelsen av sentralperspektivet på slutten av 1400-tallet til det abstrakte maleriets repeterende mønstre under høymodernismen. Disse to nivåene i utstillingen skisseres riktignok bare i kurator Jan Freuchens innledningsessay i utstillingskatalogen, som man med fordel kan lese før man ser utstillingen.

Utstillingen gir oss en rekke modeller på forholdet mellom struktur og strukturens oppløsning. Dirkjen van der Linde og Øystein Aasan antyder begge at en rasjonelt uttenkt design etter grid-tenkningen mal skjuler, eller dekker over, underliggende virkeligheter. Hos Aasan møter ekspressive linjer rutemønstre, og antyder at liv alltid vil overskride rasjonelle kategorier, mens i der Lindes op-art begynner det rigide mønsteret selv, over tid, å vibrere og oppløse seg mens man betrakter det. Angjerd Rustand demonstrerer enkelt hvordan en assosiativ strek gjerne overskrider det på forhånd lagte mønstret når streken går utover arkene og fortsetter på veggen i det Cy Twombly-lignende verket *Landskap med tekst*.

Andre Tehrani har en mer statistisk-sosiologisk tilnærming i *An incomplete account of past sensations*, hvor vi presenteres for en oversikt over verdens revolusjoner de siste århundrer – men kun de som er oppført på Wikipedia, noe som fører til at det er store «hull» i kartleggingen, særlig når det gjelder den tredje verden. Tehrani påpeker her at det er dem som har tilgang til teknologien – underforstått en datamaskin og en interesse for kunnskapsbasen Wikipedia – som kan delta i kartleggingen av sentrale historiske hendelser.

Min personlige favoritt er nok Freuchens eget verk, *Psykoogeografi*, hvor han bruker tittelsekvensen fra Alfred Hitchcocks *Psycho* som instrument for å kommentere Kristiansands bydesign. I stedet for filmens tittel og skuespillernavn har Freuchen i stedet satt inn navn på gater i byen. Eksakt hva montasjen skal fortelle oss er jeg mer usikker på, men det skapes i hvert fall en situasjon hvor vi kan tenke i helt andre mønstre enn de hver enkelt del av videoverket – gatenavnene og Hitchcocks film – selv kunne ha inneholdt.

Noe av det mest spennende og fruktbare med kunsten er dens evne til å åpne måter å forske i historien og kulturen på uten å konkludere. Dette klarer «Game of Life» til gangs.

Kjetil Røed

Belyser aspekter ved nomadelivet

«Lademoen Art Nomads»

Chris Bell, Mark Clare, Humberto Duque, Hideki Kanno, Marnie Moldenhauer, Nayoungim/Gregory Maass, Heather Passmore, Han Sam Son, Alyssa Taylor Wendt og Aeneas Wilder
Babel, Lademoparken og Lademoen kirke
Trondheim

Utgangspunktet for «Lademoen Art Nomads», et utstillingsprosjekt initiert av Lademoen kunstnerverksteder (LKV), er den noe idealiserte forestillingen om samtidskunstneren som nomade – en pendler mellom residenser og oppdrag verden over. Ti tidligere gjestekunstnere fra LKVs eget residensprogram er invitert tilbake for å tematisere «globalisering av kunstfeltet». Deres temporære installasjoner avslører både kritikkverdige og fruktbare sider ved denne typen kunstnerisk utveksling.

En nomadekunstner har ofte knapp tid og begrensede midler. Resultatet av dette kan bli alt fra smarte ideer som kommuniserer med sted og publikum til lettvinde, innadvendte løsninger. Mens Nayoungim og Gregory Maass' bannere på LKVs gårds plass fremstår som ren dekorasjon, skaper Humberto Duques stupebrett og Mark Clares bordtennisbord i Lademoparken sosiale møtepunkter, men uten å utvikle nye perspektiver på utstillingens tematikk. Slik nærer verkene en innvending som kritiske røster ofte retter mot utvekslingsprosjekter: tradisjonelt atelierarbeid kan være like produktivt som global dialog.

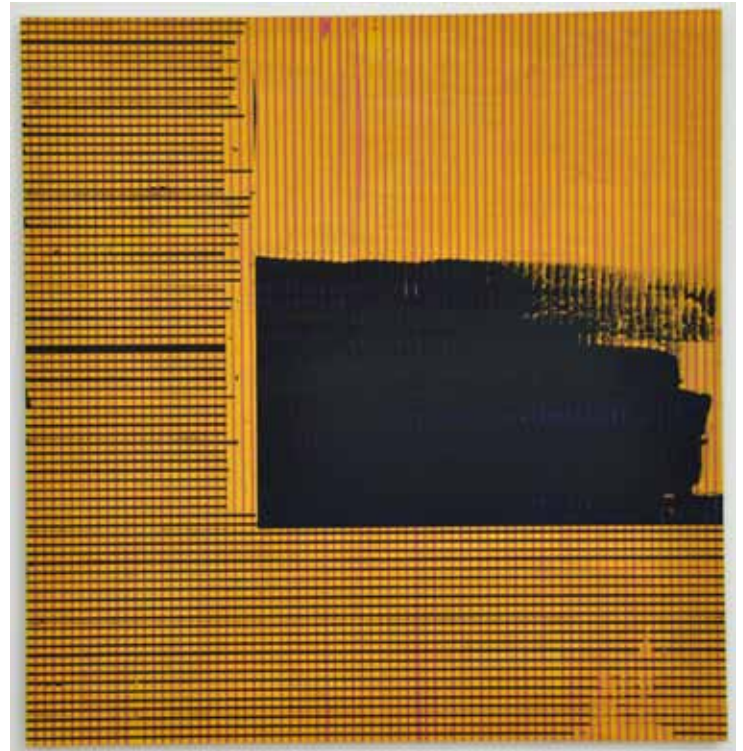
Noen av kunstnerne deler personlige erfaringer i sine verk. I *Telephone project* bruker Aeneas Wilder et minne fra oppholdet ved LKV i 2001: frieriet til sin kjæreste fra Lademoparkens telefonkiosk. Samme kvinne har nettopp født en sønn, og kunstneren vil derfor ikke komme til Lademoen, men ringe telefonkiosken gjennom hele utstillingsperioden. Verket vitner om nomadens erfaring av avstand og lengsel, men viser også at selv midlertidige oppholdssteder kan bli personlig formende. I *Salmon are Sacred* belyser Heather Passmore norske oppdrettsanleggs skader på villaksen i British Columbia, der hun bor. Verket påpeker transnasjonalismens uheldige følger, men viser i praksis en god side ved utveksling over landegrensene, nemlig den reisendes evne til å sammenligne, kritisere og opplyse.

Tre imponerende stramme skulpturer vises i tilknytning til Lademoen kirke. Utenfor står Han Sam Sons *Re-material*, en minimal trestruktur som kan fylles med ulikt innhold avhengig av om man ser en pagode, stavkirke eller Laugiers primitive hytte i den. Slik står den i kontrast til kirkebygget bak, men for anledningen har også kirken åpnet for alternative livssyn. I oktogonen viser Alyssa Taylor Wendt *Movum Vitae*, en uro der elementer som svaaleegg og hestehår svever under en bjørkestokk. Rommet gis et spirituelt preg som minner mer om naturreligion enn protestantisme. Hideki Kannos maskin *Drawing Mucelia* tegner et abstrahert stamtre, der små avvik fra hver generasjon overføres til neste. Maskinen, omtalt som «en ny skaper», er plassert midt mot alteret, mens tegningene av evolusjonær utvikling brer seg utover kirkegulvet. Disse tilfellene, der plasseringen tilfører verkene en ekstra meningsdimensjon og verkene utfordrer stedets verdier, demonstrerer potensialet i kunstnerisk nomadisme.

Eva Rem Hansen

Tora Dalseng og Kristian Øverland Dahl: *Katt (uten tittel)*. Foto: Semb

Øystein Aasan: *Display unit (center) 9*, vist i «Game of Life». Foto: Kristiansand kunsthall

Alyssa Taylor Wendt: *Movum Vitae*, vist i «Lademoen Art Nomads». Foto: Dag-Arve Forbergskog